



20.4.2016

Yksikön päällikkö

Kaupunginmuseon lausunto tuulivoiman sijoittamisperiaatteista kaupunkisuunnittelun näkökulmasta

HEL 2016-000932 T 10 03 02 01

Kaupunginhallituksen lausuntopyyntö 31.3.2016

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa tuulivoiman sijoittamisperiaatteista kaupunkisuunnittelun näkökulmasta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Tuulivoiman sijoittamisperiaatteet ja –vyöhykkeet on laadittu ohjeeksi Helsinkiin mahdollisesti suunniteltavalle ja rakennettavalle tuulivoimalle. Kaupunkisuunnittelulautakunta on korostanut, että jatkosuunnittelussa on otettava huomioon meriturvallisuus, erityisesti huomioitava on VTS-keskuksen toiminta (alusliikennepalvelu). Lisäksi on otettava huomioon, etteivät tuulivoimalat vaikeuta puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa. On myös varmistauduttava siitä, että tuulivoimalat eivät haittaa Isosaaren kehittämistä merellisen virkistys- ja matkailupalveluiden alueena.

Neljännessä vaihemaakuntakaavassa pyritään edistämään ja ohjaamaan tuulivoimarakentamista Uudellamaalla. Uudenmaanliitto on esittänyt tuulivoimalle soveltuvat maakunnallisesti merkittävät alueet, nämä ovat Porvoon ja Raasepori-Inkoon edustalla. Uudenmaanliiton näkemyksen mukaan maakunnallinen tuulivoima-alue tarkoittaa kymmenen tai useamman tuulivoimalan kokonaisuutta. Helsingin alueelle ei ole tällaista aluetta sijoitettu Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa.

Tuulivoiman vyöhykkeet

Työssä esitetään teollisen kokoluokan tuulivoimaloiden mahdollistamista ulkosaaristoon siten, että Isosaari ja Kuivasaari sekä merialueet saarien läheisyydessä ovat mahdollisia sijoittamispaikkoja. Erityisesti saarien eteläpuolella on kaupunkisuunnittelun näkökulmasta mahdollisuus rakentaa laajakin tuulipuisto. Voimaloiden napakorkeus olisi enintään 125 metriä.

Tuulivoiman sijoittamisperiaatteet mahdollistavat lisäksi paikalliseen sähkötarpeeseen vastaavien tuulivoimaloiden rakentamisen saaristovyöhykkeelle. Saaristovyöhyke on laaja alue, joka ulottuu itä-länsisuunnassa Sipoon rajalta Espoon rajalle. Tuulivoimaloiden napakorkeus olisi enimmillään 50 metriä.

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Sofiankatu 4
Helsinki 00170
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu-seo>

Puhelin
+358 9 310 36630
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566



20.4.2016

Yksikön päällikkö

Kolmas vyöhyke on Helsingin sisälahdistista ja rannoista pohjoiseen ulottuva rakennetun kaupungin vyöhyke. Tälle alueella saisi sijoittaa pienen kokoluokan tuulivoimaloita, joiden napakorkeus on 15-30 metriä. Tällä vyöhykkeellä tuulivoimaloiden paikat tulee määritellä asemakaavoituksessa.

Kaupunginmuseon arvio vyöhykkeistä:

Ehdotusvaiheessa olevan Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan mukaan Helsingin edustalle ei ole mahdollista perustaa yli kymmenen tuulivoimalan kokonaisuutta. Joten ulkosaaristoon ehdotettu teollisen luokan tuulipuisto ei noudata vaihemaakuntakaavan linjauksia.

Tuulivoiman maisemavaikutukset ovat merkittäviä. Näkymäkuva paljastaa, että esimerkiksi Kaivopuistosta katsottuna teollisen luokan tuulipuisto on maisemassa uusi, erittäin hyvin näkyvä elementti. Näkymäkuvien perusteella voi todeta, että suhteellisen etäälle rakennetusta kaupungista, ulommaiselle vyöhykkeelle, sijoitettujen tuulivoimaloiden maisemallinen vaikutus on raju ja laajalle ulottuva. Unescon maailmanperintökohteen Suomenlinnan näkymiä ulkomerelle ja ulkomereltä tuulipuiston rakentaminen muuttaa huomattavasti. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan teollisen kokoluokan voimaloiden sijoittamisessa tulee pyrkiä siihen, että ne mahdollisimman vähän näkyisivät rakennetun kaupungin vyöhykkeelle. Esimerkki 1:n mukainen sijoittelu jättäisi enemmän vapaata tilaa Suomenlinnan edustalle kuin vaihtoehtoinen suunnitelma, johon sisältyy voimalarivejä Isosaaresta alkaen. Esillä oleva vertailuaineisto havainnollistaa hyvin maisemavaikutuksia. Keskeistä on, että tiedostetaan arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisemat, joihin ei saisi kohdistua merkittäviä maisemahäiriöitä. Vuosaaren sataman lähiympäristö on niin ikään teollisen kokoluokan tuulivoimalle osoitettua aluetta. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan alue ei sovellu mittavalle tuulivoimarakentamiselle, koska rakentaminen johtaisi lähellä sijaitsevien kulttuuriympäristöjen ja herkkäpiirteisen saaristomaiseman vaarantumiseen.

Saaristovyöhykkeen tuulivoimalat olisivat lähinnä yksittäisen toimijan omaan sähköntarpeeseen tarkoitettuja voimaloita. Niiden vaikutus maisemassa olisi pistemäinen, mutta mikäli tämän tyyppinen sähköntuotanto yleistyisi, olisi tuulivoimaloiden yhteisvaikutus maisemaa merkittäväällä tavalla muuttava. Tämä tulee ottaa huomioon myös maisemavaikutuksia arvioitaessa.

Kolmannen, rannoille ja mantereelle sijoittuvan vyöhykkeelle sallittaisiin pienen kokoluokan tuulivoimaloita. Niiden sijainnista päätettäisiin asemakaavoituksessa. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan kolmannelle vyöhykkeelle mahdollisesti tulevat tuulivoimalat ovat marginaalisia



20.4.2016

Yksikön päällikkö

yksittäistapauksia ja niille on vaikeaa löytää kaupunkikuvaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön sopivia paikkoja muutoinkin tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Museovirastolta tulee pyytää lausunto vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta.

Kaupunginmuseolla ei ole tuulivoiman sijoittamisperiaatteista muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus